

Νέες μορφές οικογένειας

Ελένη Λαζαράτου
Καθηγήτρια Παιδοψυχιατρικής
Α΄ Ψυχιατρική Κλινική
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Οικογένεια

- Η λειτουργία της γονεϊκότητας πραγματώνεται μέσα στο πλαίσιο του κοινωνικού θεσμού που ονομάζεται οικογένεια
- **Οικογένεια** είναι το σύνολο των ανθρώπων που ζουν κάτω από την ίδια στέγη και συνδέονται μεταξύ τους με γάμο και συγγένεια.
- Ο σχηματισμός της οικογένειας οφείλεται στην προσπάθεια του ανθρώπου να **καλύψει τις βιολογικές και συναισθηματικές ανάγκες του.**

Παραδοσιακή οικογένεια

Η οικογένεια απαρτιζόταν συνηθέστατα από τρεις γενιές και ήταν πολυπληθής

Οι δεσμοί μεταξύ των μελών ήταν ιδιαίτερα ισχυροί, κάτω από ένα κοινό σύστημα αξιών

Η ιεράρχηση των ρόλων ήταν αυστηρή

Η εξουσία και οι αποφάσεις ήταν στα χέρια των αντρών και των πρεσβύτερων

Εκτεταμένες οικογένειες

- Η μορφή αυτή οικογένειας ήταν στο παρελθόν ιδιαίτερα γνωστή, στις μεσογειακές χώρες, κι εξυπηρετούσε την χρήση της οικογένειας, ως μονάδα παραγωγής αλλά και ως ομάδα αυτοπροστασίας.
- Στην οικογένεια αυτή συνήθως κάθε μέλος της οφείλει να είναι απόλυτα αφοσιωμένο στην οικογένειά του.
- Η αυτονομία και η ανεξαρτησία συνήθως θυσιάζονται.

Αλλαγή στη θέση της γυναίκας

- Βρέθηκε έξω από το σπίτι, για να δουλέψει
- Απέκτησε πρόσβαση στη μόρφωση, καθώς και πολιτικά δικαιώματα
- Έγινε οικονομικά ανεξάρτητη
- Η αντισύλληψη στα τέλη του 20^{ου} αιώνα έδωσε τη δυνατότητα στη γυναίκα να απολαμβάνει το σεξ, χωρίς να τεκνοποιεί

Σύγχρονες οικογένειες

- Η μητέρα εργάζεται εκτός της οικογενειακής εστίας
- η τεκνοποίηση καθυστερεί
- αφιερώνει λιγότερο χρόνο στο παιδί της σε σχέση με παλιότερα
- επιδιώκει να 'σαγηνεύει' το παιδί, παρά τον άντρα
- δεν θέλει να γίνεται δυσάρεστη στο παιδί, οπότε υποκύπτει σε όλα τα καπρίτσια του
- ενοχές για να θέσει τα όρια

Σύγχρονες οικογένειες

- Ο άντρας σήμερα αναγνωρίζεται όλο και λιγότερο ως κάτι σημαντικό και διαφορετικό από την γυναίκα
- δεν αποτελεί αντικείμενο σεβασμού/εκτίμησης από τη γυναίκα του, ούτε πόλο έλξης για αυτή
- μεταμορφώνεται σε ένα κακέκτυπο της μητέρας
- δεν είναι πια σημαντικός ως διαφορετικός από τη μητέρα, ως αυτός που παρεμβαίνει στη σχέση του παιδιού με τη μητέρα του και απομακρύνει τον έναν από τον άλλο

ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

μη παραδοσιακές

- γονείς που συγκατοικούν , θετοί γονείς, επαναδημιουργημένες οικογένειες

νέες μορφές

- μονογονεϊκές
- οικογένειες ομοφυλοφίλων

Η υποβοηθούμενη αναπαραγωγή (διάφοροι τύποι εξωσωματικής, δωρεά ωαρίων, δωρεά σπέρματος, δωρεά εμβρύου, παρένθετη μητρότητα)

έκανε δυνατή την πρόσβαση σε

«νέες μορφές οικογένειας»

Νέες τεχνολογίες αναπαραγωγής

- έχουν επιφέρει αποσύνδεση της γονεϊκότητας από τη σεξουαλικότητα, το φύλο και την αναπαραγωγική ικανότητα
- η παρένθετη μητρότητα εισάγει μια αποσύνδεση ανάμεσα στο προγεννητικό, το περιγεννητικό και το μεταγεννητικό
- ερωτήματα που αφορούν την σωματοψυχική οικονομία των εμπλεκόμενων μερών

Μονογονεϊκή οικογένεια

- Ένας γονέας (μητέρα ή πατέρας) μεγαλώνει μόνος του το παιδί ή τα παιδιά του

Από ανάγκη

- μητέρα/πατέρας διαζευγμένη/ος που έχει την επιμέλεια του τέκνου
- ορφανό τέκνο που μεγαλώνει με τον ένα γονέα

Από επιθυμία

- τέκνο υιοθετημένο από έναν μόνο γονέα
- ανύπανδρη μητέρα με μη αναγνωρισμένο τέκνο (εξωσωματική γονιμοποίηση, σπέρμα δότη)

Ευρώπη

- το 15% των οικογενειών είναι μονογονεϊκές οικογένειες
- αύξηση των διαζυγίων και απόφαση πολλών γυναικών να γίνουν μητέρες εκτός γάμου, κυρίως στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης
- Δανία 30%, Λιθουανία 28%, Σουηδία 25%, το Ηνωμένο Βασίλειο 21%, Γαλλία με 20%
- Κροατία 5%, Ρουμανία 7%, Ελλάδα 8%

κοινωνικά και ψυχολογικά προβλήματα μονογονεϊκών οικογενειών

- συντριπτική πλειοψηφία των μονογονιών είναι γυναίκες
- αυξημένα ποσοστά δυσκολιών άσκησης του γονεϊκού ρόλου (Amato PR, 2005)
- έλλειψη διαμοίρασης ευθυνών
- οι μητέρες ανησυχούν περισσότερο για τα αγόρια, λόγω της έλλειψης πατρικού προτύπου
- κίνδυνος ο γονιός να γίνει ιδιαίτερα υπερπροστατευτικός ή να γίνει υπερβολικά αυστηρός, προσπαθώντας να αντεπεξέλθει στον διττό του ρόλο
- αρνητικό κοινωνικό στίγμα, κοινωνικός αποκλεισμός
- απουσία ψυχολογικής στήριξης

- τα παιδιά μεγαλώνουν χωρίς πατέρα, συχνά δεν γνωρίζουν τίποτα για την ταυτότητα του δωρητή σπέρματος
- έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να εμφανίσουν παραβατική συμπεριφορά, να εγκαταλείψουν το σχολείο και συχνότερη εμπλοκή με ουσίες
- λιγότερες συγκρούσεις μητέρας-παιδιού (Golombok et al, 2016)
- αρκετά παιδιά αναλαμβάνουν το ρόλο του συζύγου, του υποστηρικτή νιώθοντας την υποχρέωση να φροντίζουν το γονέα τους (σύνδρομο γονεοποίησης)

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΟΜΟΦΥΛΟΦΥΛΩΝ

- Στις ΗΠΑ : 594.000 ομοφυλόφιλα ζευγάρια από τα οποία τα 115.000 έχουν παιδιά, το 73% είναι συνδεδεμένα βιολογικά με κάποιο τρόπο παιδιά τους
- Τα ζευγάρια **γυναικών** είναι πιο εύκολο να αποκτήσουν ένα βιολογικό παιδί με σπέρμα ανώνυμου ή γνωστού δότη
- Τα ζευγάρια **ανδρών**, περισσότερες δυσκολίες, μια γυναίκα αναλαμβάνει να κυοφορήσει και να γεννήσει το παιδί με δότη σπέρματος τον έναν από τους δύο ομοφυλόφιλους άντρες
- Υιοθεσία

- Στα ομόφυλα **αντρικά ζευγάρια** ο ένας μόνο από τους δυο γονείς θα είναι γενετικά συνδεδεμένος με το παιδί ενώ ο άλλος όχι.
- Αντίθετα στα ζευγάρια των **γυναικών** η μια γυναίκα μπορεί να δώσει το ωάριό της και η άλλη να παρέχει την μήτρα της με αποτέλεσμα το παιδί να είναι προϊόν και των δυο γυναικών.

ΥΙΟΘΕΣΙΑ-ΑΝΑΔΟΧΗ ΑΠΟ ΟΜΟΦΥΛΑ ΖΕΥΓΑΡΙΑ

Σήμερα όλο και περισσότερες χώρες αλλάζουν στάση επιτρέποντας το γάμο, την υιοθεσία και την αναδοχή παιδιών από ομόφυλα ζευγάρια

ΗΠΑ

υιοθεσία επιτρεπτή σε κάποιες Πολιτείες από το 2004, γενικεύτηκε το 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση: επιτρέπεται

ο γάμος ομόφυλων ζευγαριών σε 13 από τα 28 κράτη-μέλη,

η νόμιμη συμβίωση στα 23 κράτη- μέλη

η υιοθεσία από ομόφυλα ζευγάρια στα 14 κράτη- μέλη,

η υιοθεσία από το ένα μόνο άτομο του ζεύγους σε 18 κράτη- μέλη

ΥΙΟΘΕΣΙΑ-ΑΝΑΔΟΧΗ ΑΠΟ ΟΜΟΦΥΛΑ ΖΕΥΓΑΡΙΑ

Αυστραλία

πρόσφατα θεσμοθέτησε την υιοθεσία από ομόφυλα ζευγάρια

Ασία- Αφρική

μη θεσμοθετημένα δικαιώματα για τη δημιουργία οικογένειας μεταξύ ομοφυλόφιλων ατόμων

ΥΙΟΘΕΣΙΑ-ΑΝΑΔΟΧΗ ΑΠΟ ΟΜΟΦΥΛΑ ΖΕΥΓΑΡΙΑ

Ελλάδα

στιγματισμός των ΛΟΑΤ : 93% έναντι 51% στην υπόλοιπη Ευρώπη και ως προς το ζήτημα της υιοθεσίας,

οι έλληνες διαφωνούσαν σε ποσοστό 89% έναντι του 61% των ευρωπαίων (Pavlou 2009)

παρουσιάζει βελτίωση ως προς το σεβασμό και την αποδοχή των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤ,

κατατάχθηκε στην 15η θέση από 49 χώρες στην Ευρώπη ως προς τη θετική αντιμετώπιση των ΛΟΑΤ (ILGA,2016)

σημαντικό βήμα η επέκταση του συμφώνου συμβίωσης στα ομόφυλα ζευγάρια (νόμος 4356/2015).

στην Ελλάδα σήμερα

- Πολλοί άνθρωποι έχουν υιοθετήσει, ως μονογονείς, αλλά το παιδί μεγαλώνει σε ομογενεϊκό περιβάλλον
- Ο νόμος αναγνωρίζει ως θετό γονέα του παιδιού μόνο αυτό που προέβη στην υιοθεσία. Ο/η σύντροφος του θετού γονέα, στερείται κάθε δικαιώματος αφού νομικά δεν υπάρχει

• Απόψεις ότι η λέξη υιοθεσία περιέχει λεκτική έμφυλη διάκριση
προτείνεται αντικατάσταση από τη λέξη

παιδοθεσία (Χατζής, 2016)

τεκνοθεσία (Αντωνίου, 2018)

Προβλήματα ομόφυλων θετών γονέων

- Για τους ετερόφυλους θετούς γονείς ισχυρός παράγοντας άγχους: στίγμα γύρω από υπογονιμότητα.

Η υπογονιμότητα βιώνεται ως ψυχικό τραύμα, απαιτείται διεργασία πένθους

- Ομόφυλα ζευγάρια:

στίγμα σχετικά με σεξουαλική ταυτότητα

Θύματα διακρίσεων σωματικής και ψυχικής βίας (Webb & Chonody, 2014).

Οικογένειες ανδρών, παιδί από υιοθεσία

- Δεν υπάρχει διαφορά στην ψυχολογική κατάσταση του παιδιού στην προσχολική ηλικία, από οικογένειες λεσβιών ή ετερόφυλων γονέων (Goldberg Smith, 2013)
- Τα ποσοστά χωρισμού ήταν χαμηλότερα σε ομόφυλους άνδρες που είχαν υιοθετήσει παιδί, από ότι σε οικογένειες λεσβιών ή ετερόφυλων ζευγαριών (Goldberg ,Garcia, 2015)

Αντικρουόμενες απόψεις σχετικά με την υιοθεσία από ομόφυλα ζευγάρια

- Υιοθετημένα παιδιά εμφανίζουν προβλήματα συμπεριφοράς όταν οι ομόφυλοι γονείς δεν είναι προετοιμασμένοι για την υιοθεσία ή εμφανίζουν καταθλιπτικά συμπτώματα. (Goldberg & Smith 2013).
- Υιοθετημένα παιδιά ομόφυλων ζευγαριών εμφανίζουν διπλάσια πιθανότητα ανάπτυξης συναισθηματικής διαταραχής συγκριτικά με παιδιά ετερόφυλων ζευγαριών (Sullins, 2015).
- σημασία της σταθερής οικογενειακής ζωής ανεξάρτητα από το σεξουαλικό προσανατολισμό των γονέων (Farr, Bruun, Doss & Patterson, 2018).
- η υγιής ανάπτυξη των παιδιών εξαρτάται περισσότερο από την υγιή οικογενειακή λειτουργία από ότι από την οικογενειακή δομή (Farr, 2017).

Παρένθετες μητέρες

Σύγχυση γονεϊκών ταυτοτήτων, ηθικά και δεοντολογικά ζητήματα

- **Βιολογική μητέρα:** είναι η γυναίκα που συμβάλλει προσφέροντας το ωάριό της
- **Βιολογικός πατέρας:** είναι ο άντρας που συμβάλλει προσφέροντας το σπερματοζωάριό του
- **Προοριζόμενη μητέρα:** είναι το άτομο που προορίζεται να γίνει ο νόμιμος γονέας του παιδιού που θα γεννηθεί μέσω παρένθετης μητέρας. Μπορεί να είναι ή να μην είναι βιολογικά συνδεδεμένη με το παιδί.
- **Παραδοσιακή παρένθετη μητέρα:** είναι η γυναίκα που προσφέρει το ωάριό της και που κυοφορεί
- **Παρένθετη μητέρα κύησης:** είναι η γυναίκα που κυοφορεί

Χαρακτηριστικά των γυναικών που συμμετέχουν σε παρένθετη κύηση

- απαιτείται ένας συγκεκριμένος χαρακτήρας για να γίνει μια γυναίκα παρένθετη μητέρα
- οικονομικό κέρδος, αλτρουιστικοί λόγοι, επανορθωτικοί μηχανισμοί (στειρότητας, διακοπής κύησης, υιοθεσίας ακόμη και από προηγούμενη γενιά)
- ενθαρρύνονται να μην δημιουργήσουν σχέση με το έμβρυο
- φιλική ή ανταγωνιστική σχέση των δύο γυναικών

Κυοφορούσα μητέρα: σωματική συμβίωση με το έμβρυο

Ανάλογα με τα συνειδητά και ασυνείδητα βιώματα από τη σχέση με τα πρωταρχικά της αντικείμενα

- βιώνει αλλαγές στην εξωτερική εικόνα του σώματός της
- διαφορετικές ψυχικές αναπαραστάσεις του εμβρύου σε διαφορετικές φάσεις της εγκυμοσύνης
- σωματικός αποχωρισμός από το έμβρυο κατά τη γέννα και επαναπροσδιορισμός σχέσης με το βρέφος αμέσως μετά

παρένθετη μητρότητα

- τα ίδια ερωτήματα δεν αφορούν μόνο μία γυναίκα
- αφορούν τη σχέση των δύο γυναικών που η επιθυμία της μίας περνάει μέσα στο σώμα της άλλης

Διωποκειμενική συνθήκη ανάμεσα :

- σε δύο γυναίκες,
- στη ψυχή και το σώμα,
- τη φαντασία και τη πραγματικότητα, (βιολογική, γενετική, ανατομική)

παρένθετη μητρότητα

- **Προοριζόμενη μητέρα:** μια γυναίκα, στην οποία η επιθυμία για την απόκτηση παιδιού δεν μπορεί να περάσει μέσα από το δικό της σώμα
- **Παρένθετη μητέρα:** μία άλλη γυναίκα, όπου η εγκυμοσύνη δεν μπορεί να συνδεθεί με την επιθυμία για την απόκτηση δικού της παιδιού
- Θα δημιουργήσει ένα παιδί στη θέση μιας άλλης γυναίκας για να της το παραδώσει

Η παρένθετη μητέρα

- Αποσύνδεση σε σχέση με το έμβρυο που κυοφορεί, δεν αναγνωρίζει συναισθήματα γι αυτό
- Δεν παρατηρείται επιλόχεια κατάθλιψη στις παρένθετες
- Σύνδεση με την προοριζόμενη μητέρα και λιγότερο με το έμβρυο
- Το σώμα χρησιμεύει ως τόπος φιλοξενίας ενός όντος το οποίο είναι επιθυμητό από μια άλλη γυναίκα και θα δοθεί σε εκείνη

Η προοριζόμενη μητέρα

- Βιώνει μια αναπηρία που πρέπει να καλυφθεί από μια άλλη γυναίκα
- Περιορισμένη η συναισθηματική σχέση με το έμβρυο
- Δεν έχει να αντιμετωπίσει ζητήματα πένθους και αποχωρισμού από τη συμβιωτική συνύπαρξη με ένα ον που μεγαλώνει μέσα της
- Συναισθήματα και αμυντικούς μηχανισμούς σε σχέση με τη κυοφορούσα γυναίκα

Διαφορές ετερόφυλων -ομοφύλων ζευγαριών

- Τα ετερόφυλα ζευγάρια είναι απελπισμένα και θλιμμένα όταν αναγκάζονται να καταφύγουν σ' αυτή τη τεχνική
- Αντίθετα τα ομόφυλα ζευγάρια είναι ευτυχισμένα γιατί τους δίνεται η δυνατότητα να αποκτήσουν τον απόγονο που μόνο τους δεν μπορούν
- Τα ετερόφυλα ζευγάρια συχνά προσπαθούν να κρύψουν από πώς δημιουργήθηκε το παιδί ενώ τα ομόφυλα ζευγάρια δεν έχουν περιθώρια για τέτοια μυστικά (Ehrensaft D. 2008).

Παιδιά σε οικογένειες ομοφύλων

- Μελέτες δείχνουν ότι τα παιδιά ομοφύλων έχουν καλή προσαρμοστικότητα και αναπτύσσονται φυσιολογικά χωρίς δυσκολίες σε ψυχο-κοινωνικό επίπεδο (Golombok 2013)

Τα παιδιά ομόφυλων ζευγαριών

- Μοιράζονται το ίδιο κοινωνικό και σχολικό περιβάλλον με τα άλλα παιδιά
- Έχουν καλές σχολικές επιδόσεις
- Θυματοποιούνται ευκολότερα από τα άλλα παιδιά, συχνά τα κοροϊδεύουν για την σχέση των γονιών τους
- Παρουσιάζουν, σε παρόμοια με τα άλλα παιδιά ποσοστά, εσωτερικευμένα κι εξωτερικευμένα ψυχιατρικά προβλήματα όπως κατάχρηση ουσιών, παραβατική συμπεριφορά (Wainright and Patterson 2006)

Ερωτήματα που τίθενται

- Δεν υπάρχει καμιά διαφορά στην σεξουαλική ανάπτυξη και στον σεξουαλικό προσανατολισμό των παιδιών αυτών σε σχέση με τα υπόλοιπα (Patterson et al. 2009)
- Χρειάζονται τα παιδιά δύο ετερόφυλους γονείς με διαφορετικούς γονεϊκούς ρόλους για να αναπτυχθούν σωστά και να αποκτήσουν την ταυτότητα του φύλου τους;

Goldberg AE, Garcia RL, Gender-typed behavior over time in children with lesbian, gay, and heterosexual parents. J Fam Psychol. 2016 Oct;30(7):854-865. Epub 2016 Jul 14

- 181 ζευγάρια, (56 ζευγάρια λεσβιών, 48 ανδρών και 77 ετεροφυλικά)
- Μετρήσεις σε 3 χρόνους (2.82 ετών, 3.93 ετών και 6.06 ετών)
- Ο βαθμός διαφοροποίησης των φύλων, δεν διέφερε μεταξύ ετερόφυλων και ομόφυλων οικογενειών

Γονεϊκότητα

Οικογένειες λεσβιών μητέρων

- έχουν καλή σχέση με τα παιδιά τους
- τα παιδιά δεν παρουσιάζουν περισσότερες δυσκολίες προσαρμογής, προβλήματα στο σχολείο ή διαταραχές στην ταυτότητα φύλου από ότι παιδιά ετερόφυλων γονέων (Patterson, 2009, Fedewa et al, 2014, Fond et al, 2012)

Μελέτες στην εφηβεία

- έφηβοι που γεννήθηκαν με σπέρμα δότη από ζευγάρια λεσβιών
- οι μητέρες δήλωσαν πως τα παιδιά τους σκόραραν υψηλότερα σε κοινωνική, ακαδημαϊκή και γενική ικανότητα σε σχέση με το δείγμα Αμερικανών εφήβων, ίδιας ηλικίας (Gartrell and Bos, 2010)
- οι ίδιοι, οι έφηβοι ανέφεραν ότι είναι ακαδημαϊκά επιτυχημένοι, με ενεργό δίκτυο φίλων και ισχυρούς οικογενειακούς δεσμούς (Gartrell et al, 2012)

Οικογένειες ομόφυλων ανδρών

- Οι άνδρες θεωρούνται λιγότερο ικανοί από τις γυναίκες για να προσφέρουν τις πρωταρχικές φροντίδες
- Στιγματίζονται περισσότερο

Carone N, Lingiardi V, Chirumbolo A, Baiocco R, [Italian gay father families formed by surrogacy: Parenting, stigmatization, and children's psychological adjustment. Dev Psychol.](#) 2018 Oct; 54(10):1904-1916. doi: 10.1037/dev0000571.

- Σαράντα οικογένειες ανδρών που συγκροτήθηκαν με παρένθετη μητρότητα συγκρίθηκαν με 40 οικογένειες λεσβιών μητέρων που σχηματίστηκαν από σπερματέγχυση δότη, όλες με ένα παιδί ηλικίας 3 έως 9 ετών.
- Η μοναδική διαφορά που αναδείχθηκε μεταξύ αυτών των οικογενειακών τύπων είναι τα **υψηλότερα επίπεδα στιγματισμού που αναφέρθηκαν από τους ομόφυλους πατέρες.**

[Tornello SL, Patterson CJ Adult Children of Gay Fathers: Parent-Child Relationship Quality and Mental Health. J Homosex. 2018;65\(9\):1152-1166. doi: 10.1080/00918369.2017.1406218. Epub 2017 Dec 22.](#)

Σχέση με τα παιδιά

- 84 ενήλικα τέκνα ομόφυλων ανδρών
- στις περιπτώσεις όπου ο γονιός είχε αποκαλύψει στα παιδιά του τις σεξουαλικές του προτιμήσεις νωρίς στη ζωή τους , τα παιδιά ανέφεραν ότι αισθάνθηκαν μεγαλύτερη εγγύτητα με τους πατέρες τους στην ενηλικίωση
- όσα παιδιά ανέφεραν στενότερες σχέσεις με τους πατέρες τους ανέφεραν και μεγαλύτερη ευημερία

Abraham E, Hendler T, Shapira-Lichter I et al : **Father's brain is sensitive to child care experiences** Proc Natl Acad Sci 2014:1-6

- Αυξημένη δραστηριότητα σε περιοχές εγκεφάλου που σχετίζονται με την επεξεργασία συναισθήματος στις ετερόφυλες μητέρες
- Αυξημένη δραστηριότητα σε περιοχές εγκεφάλου που σχετίζονται με νοητικές διεργασίες στους ετερόφυλους πατέρες
- Αυξημένη δραστηριότητα και στις δύο περιοχές σε ομόφυλους πατέρες
- Η γονεϊκότητα επηρεάζει τον εγκέφαλο
- Οι ομόφυλοι άντρες που παρέχουν πρωταρχικές φροντίδες στα βρέφη μπορούν να ανταποκριθούν και στους δύο ρόλους

Πρόσφατες μελέτες

Τα τελευταία χρόνια η προσοχή μετατοπίσθηκε από τη σύγκριση μεταξύ οικογενειών ομόφυλων και ετερόφυλων γονέων, στη μελέτη των συνθηκών που βιώνουν τα παιδιά μέσα στην οικογένεια των ομόφυλων γονέων

Η ποιότητα της σχέσης των γονέων, οι γονειϊκές πρακτικές, ο στιγματισμός της οικογένειας συνδέονται με την ύπαρξη ή μη προβλημάτων στα παιδιά (Golombok et al, 2017)

American Academy of Pediatrics Committee on Psychosocial Aspects of Child and Family Health, Promoting the well-being of children whose parents are gay or lesbian. Pediatrics. 2013

Apr;131(4):827-30. doi: 10.1542/peds.2013-0376. Epub 2013 Mar 20.

- Τα επιστημονικά στοιχεία επιβεβαιώνουν ότι τα παιδιά έχουν παρόμοιες αναπτυξιακές και συναισθηματικές ανάγκες και λαμβάνουν παρόμοια γονεϊκή μέριμνα είτε οι γονείς τους είναι διαφορετικού είτε του ιδίου φύλου.
- Πολλές μελέτες έχουν δείξει ότι η ευημερία των παιδιών επηρεάζεται πολύ περισσότερο από τις σχέσεις τους με τους γονείς τους, την αίσθηση της επάρκειας και της ασφάλειας των γονιών τους και την παρουσία κοινωνικής και οικονομικής υποστήριξης στην οικογένεια, παρά από το φύλο ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό των γονέων.
- Οι διαδρομές προς την μητρότητα που περιλαμβάνουν τεχνικές υποβοηθούμενης αναπαραγωγής, υιοθεσίες και ανάδοχες οικογένειες, θα πρέπει να επικεντρώνονται στην ικανότητα των γονέων και όχι στον σεξουαλικό τους προσανατολισμό.

Απόψεις υπέρ της δημιουργίας οικογένειας από ομοφυλόφιλα ζευγάρια

- Δεν είναι το φύλο που καθορίζει την ποιότητα του γονεϊκού ρόλου αλλά η συναισθηματική σταθερότητα και η προβλεψιμότητα του γονέα
- Η ποιότητα του γονεϊκού ρόλου στις οικογένειες που δημιουργούν τα ομόφυλα ζευγάρια δεν διαφέρει από εκείνη των γονεϊκών ρόλων ετερόφυλων ζευγαριών
- Οι ομόφυλοι γυναίκες ή άνδρες είναι σε θέση να καλύψουν τόσο τον μητρικό όσο και τον πατρικό ρόλο μέσα στην οικογένειά τους (Drexler 2006)

Απόψεις υπέρ της δημιουργίας οικογένειας από ομοφυλόφιλα ζευγάρια

- Δεν υπάρχει κίνδυνος για τον σεξουαλικό προσανατολισμό του παιδιού
- Οι ομοφυλόφιλοι προέρχονταν μέχρι τώρα από ετερόφιλα ζευγάρια
- **«Διευρυμένο οιδιπόδειο»** το παιδί μπορεί να ταυτιστεί με τα επιμέρους ανδρικά ή γυναικεία χαρακτηριστικά ανάλογα με το ρόλο κάθε γονέα
- Το οιδιπόδειο μπορεί να παιχθεί με κάποιο άλλο άτομο της ευρύτερης οικογένειας

Απόψεις υπέρ της δημιουργίας οικογένειας από ομοφυλόφιλα ζευγάρια

- Η ετεροφυλία δεν προστατεύει ενάντια στη συζυγική ασυμφωνία, τις οικογενειακές συγκρούσεις, τις εκπαιδευτικές εκτροπές.
- Αυτό που είναι σημαντικό για το παιδί είναι να έχει απέναντι του δύο διαφορετικούς γονείς και όχι γονείς που διαφέρουν σεξουαλικά.
- Οι ομόφυλοι γονείς πρέπει να δώσουν μια πραγματική μάχη διοικητική και ιατρική. Το να ξεπεράσουν όλα τα εμπόδια αποτελεί μια δοκιμασία που την επιτυγχάνουν μόνο όσοι έχουν ιδιαίτερα υψηλό κίνητρο.
- Είναι γονείς πολύ προσεκτικοί, συχνά από ένα υψηλό κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο.

Απόψεις κατά της δημιουργίας οικογένειας από ομοφυλόφιλα ζευγάρια

- Αμφισβητείται η επιστημονική ακρίβεια και η αμεροληψία των μελετών
- Οι μελέτες αυτές επικεντρώνονται κατά κύριο λόγο στη κοινωνική προσαρμογή (νοημοσύνη, συμπεριφορά) και παραμελούν άλλες πτυχές
- Φαίνεται ότι αυτά τα παιδιά αναπτύσσουν στρατηγικές υπερ-προσαρμογής με την έννοια που ο Winnicott έχει περιγράψει τον «ψευτικο-εαυτό»
- Δεδομένου ότι αυτά τα παιδιά δεν έχουν δοκιμασθεί ακόμη στη ζωή, η πανοπλία της «ομαλότητας» τα προστατεύει

- Αναμένεται να παρουσιάσουν σε μεγάλο βαθμό τις παθολογίες της εποχής μας :
- Διαταραχές ταυτότητας
- Καταθλιπτικότητα
- Μανιακές συμπεριφορές
- Εξαρτήσεις
- Οριακές οργανώσεις

Απόψεις κατά της δημιουργίας οικογένειας από ομοφυλόφιλα ζευγάρια

- Απουσία ιστορικής και γενεαλογικής εγγραφής
- Κάθε παιδί χρειάζεται όρια που θα το βοηθήσουν στην δόμηση της προσωπικότητάς του
- Η σεξουαλική διαφορά είναι το πρώτο από αυτά τα όρια
- Προέλευση (είμαι ο γιος ή η κόρη αυτής της μητέρας και αυτού του πατέρα), μπορώ άμεσα να ταυτιστώ με τον γονέα μου του ίδιου φύλου, ή εξ αντιθέσεως με το γονέα του αντίθετου φύλου
- Οικογενειακά σταθερά μοντέλα που συμμετείχαν στην κατασκευή της κοινωνίας μας. Είναι παρόντα στη φύση και τον πολιτισμό.

Νέες μορφές οικογένειας

- Δεν υπάρχει προηγούμενο στην ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών
- Οι φόβοι για την ισορροπία του παιδιού προέρχονται από την αλλαγή της θέσης των γονέων
- Αυτά τα παιδιά περνούν δοκιμασίες αλλά οι δοκιμασίες δεν αποτελούν κατ'ανάγκη τραυματισμό
- Η ψυχική λειτουργία του παιδιού έχει μεγάλη πλαστικότητα

Συμπερασματικά

- Στην εποχή μας δεν μπορούμε παρά να υποδεχθούμε/ αποδεχθούμε τις νέες μορφές οικογένειας

Για τα παιδιά

- Ο κίνδυνος για παρεκκλίσεις από την φυσιολογική ανάπτυξη δεν είναι μέχρι τώρα αποδεδειγμένος
- Η δομή φαίνεται να μην επηρεάζει τη λειτουργία της οικογένειας

Το μέγáλωμα ψυχικά υγιών
παιδιών, σε κάθε είδους
οικογένεια, εξαρτάται άμεσα από
τις ψυχικές ικανότητες των
γονέων

